

تلاش برای ساخت کل یوم عاشورا و کل ارض کربلا

نیم‌نگاهی به

«موهای تو خانه ماهی هاست»

کمیل فرجزادی
خبرنگار

موهای تو خانه ماهی هاست اثر محمدرضا شرفی‌خوشان داستانی از قیام خونین مردم ورامین در پانزدهم خرداد سال ۱۳۴۲ است. مردم ورامین در اعتراض به دستگیری امام خمینی قیام کردند و به سمت تهران راه افتادند که در میانه راه توسط نیروهای نظام شاهنشاهی به رگبار بسته شدند. خوشان داستان را از زبان پسر نوجوانی تعریف می‌کند که به صورت اتفاقی با قیام کنندگان به سمت تهران راهی می‌شود و ناگهان خود را میان معرکه آتش و خون می‌بیند. نویسنده در داستان همان روستای کوچک را نمادی از کل ایران می‌دهد که ظالم هر کجا باشد به اندازه خودش ظلم کردن می‌داند. خوشان نمادهای عاشورایی را وارد داستان کرده و حین داستان گویی مخاطب را به سال ۶۱ هجری می‌برد و بازمی‌گرداند. گویی هم داستان عاشورایی می‌گوید و هم نمی‌گوید. نویسنده دختر بچه‌ای با عنوان «دختر غاضریه»، را به عنوان راهنما به داستان آورده تا راوی را به عاشورایش برساند. کتاب می‌خواهد کل یوم عاشورا و کل ارض کربلا بسازد. داستان را با رگه‌هایی از اتفاقات سال ۶۱ هجری می‌آراید. در خلال داستان و متناسب با شرایط از حضرت سیدالشهدا در روزهای منتهی به عاشورا نقل قول می‌آورد. گویی تاریخ انقلاب اسلامی ایران را به قیام حضرت اباعبدالله... متصل می‌کند و ظلم‌ستیزی و آزادی را می‌ستاید. خواه این ظلم بازوی پرزور نوجوانی پشت گرم به قدرت روستایی «استوار» باشد یا سمیه پرزور و سرمست سرچشمه آزادی و سرور آزادگان جهان، حضرت اباعبدالله... مرتبط می‌کند.

«موهای تو خانه ماهی هاست» را می‌توان ادای دین خوشان به محل تولدش، ورامین دانست. این کتاب و کتاب «کارخانه اسلحه‌سازی داوود داله» دو کتاب محمدرضا شرفی‌خوشان برای مخاطب نوجوان است. بی‌کتابی، روایت دلخواه پسری شبیه سمیر و عاشقی به سبک ون گوگ از دیگر کتاب‌های محمدرضا شرفی‌خوشان است.

قیام حسین و یک تحلیل شهیدی وار!

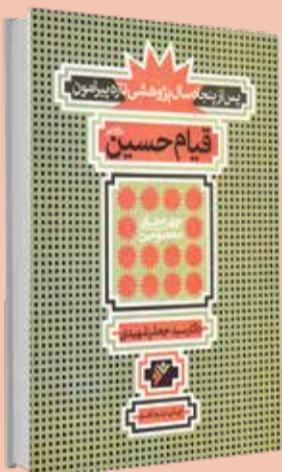
ابزار کار درست تحلیل تاریخ

کمیل فرجزادی
خبرنگار

موهای تو خانه ماهی هاست اثر محمدرضا شرفی‌خوشان داستانی از قیام خونین مردم ورامین در پانزدهم خرداد سال ۱۳۴۲ است. مردم ورامین در اعتراض به دستگیری امام خمینی قیام کردند و به سمت تهران راه افتادند که در میانه راه توسط نیروهای نظام شاهنشاهی به رگبار بسته شدند. خوشان داستان را از زبان پسر نوجوانی تعریف می‌کند که به صورت اتفاقی با قیام کنندگان به سمت تهران راهی می‌شود و ناگهان خود را میان معرکه آتش و خون می‌بیند. نویسنده در داستان همان روستای کوچک را نمادی از کل ایران در نظر می‌گیرد و نشان می‌دهد که ظالم هر کجا باشد به اندازه خودش ظلم کردن می‌داند.

خوشان نمادهای عاشورایی را وارد داستان کرده و حین داستان گویی مخاطب را به سال ۶۱ هجری می‌برد و بازمی‌گرداند. گویی هم داستان عاشورایی می‌گوید و هم نمی‌گوید. نویسنده دختر بچه‌ای با عنوان «دختر غاضریه»، را به عنوان راهنما به داستان آورده تا راوی را به عاشورایش برساند. کتاب می‌خواهد کل یوم عاشورا و کل ارض کربلا بسازد. داستان را با رگه‌هایی از اتفاقات سال ۶۱ هجری می‌آراید. در خلال داستان و متناسب با شرایط از حضرت سیدالشهدا در روزهای منتهی به عاشورا نقل قول می‌آورد. گویی تاریخ انقلاب اسلامی ایران را به قیام حضرت اباعبدالله... متصل می‌کند و ظلم‌ستیزی و آزادی را می‌ستاید. خواه این ظلم بازوی پرزور نوجوانی پشت گرم به قدرت روستایی «استوار» باشد یا سمیه پرزور و سرمست قدرت نظام شاهنشاهی. این ظلم‌ستیزی و آزادی را به سرچشمه آزادی و سرور آزادگان جهان، حضرت اباعبدالله... مرتبط می‌کند.

«موهای تو خانه ماهی هاست» را می‌توان ادای دین خوشان به محل تولدش، ورامین دانست. این کتاب و کتاب «کارخانه اسلحه‌سازی داوود داله» دو کتاب محمدرضا شرفی‌خوشان برای مخاطب نوجوان است. بی‌کتابی، روایت دلخواه پسری شبیه سمیر و عاشقی به سبک ون گوگ از دیگر کتاب‌های محمدرضا شرفی‌خوشان است.

کیست این سرو قدِ تشنه لبِ مشک بدوش؟

مانیفست مردانگی

طاہره راهی
خبرنگار

صحبت از محرم، عاشورا و کربلا که می‌شود، عباس علی و مشک تیرخورده و آن دست‌های بریده، روایتی است برای ورود به گودال قتلگاه و تنهایی حسین. یکی از کتاب‌هایی که با چیره‌دستی به احوالات این معصوم (ع) پرداخته است کتابی است با عنوان «ماه به روایت آه» نوشته «ابوالفضل زرویی نصرآباد» که توسط انتشارات نیستان به چاپ‌های متعددی رسیده است.

نویسنده در این کتاب، از منظر متفاوت و تازه زندگی و شخصیت حضرت عباس را بررسی می‌کند. او از شکل و نحوه شهادت حضرت عباس عبور و سعی کرده است با استفاده از مستندات تاریخی، ابعاد دیگر زندگی حضرت را به تصویر بکشد. هدف از نگارش این کتاب بررسی و روایت اتفاقات و حوادث تأثیرگذار زندگی حضرت ابوالفضل بوده که کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند، اتفاقاتی که با وجود جذابیت، تا به حال به آنها پرداخته نشده است؛ اموری چون خانواده مادری، کودکی، ازدواج، فرزندان و برادران. زرویی همچنین به دانش و معرفت حضرت ابوالفضل و جایگاه ایشان در میان اهل بیت و مسلمانان آن روزگار نیز پرداخته است.

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های کتاب دست اول بودن اطلاعات تاریخی است که در اختیار مخاطب قرار می‌گیرد. زرویی با مطالعه اسناد تاریخی ابعاد جدیدی از زندگی حضرت عباس را بررسی کرده که تا پیش از آن کمتر درباره آنها صحبت شده بود. نویسنده در نگارش ابعاد مختلف زندگی حضرت از شیوه جدیدی استفاده کرده و با بهره گرفتن از چندین راوی که هر کدام بخشی از وجوه زندگی حضرت عباس (ع) را روایت می‌کنند، کتاب را نوشته است. از دیگر جذابیت‌های کتاب، بیان زمان وقایع به تاریخ شمسی است. نویسنده در کتاب «ماه به روایت آه» دوازده روایت را ضمن ایجاز و پرهیز از زیاده‌گویی، متنی خواندنی، جذاب و مستند را به تصویر کشیده است. روایت راویان در کتاب، سیر داستانی پیوسته‌ای ندارند، اما هر کدام بخشی از جنبه‌های شخصیتی حضرت را معرفی می‌کنند که در نهایت تمام بخش‌ها در کنار هم تصویری جامع از ماه بنی‌هاشم را به مخاطب عرضه می‌کنند.

زرویی با نثری شیرین، زاویه جدیدی از زندگی بهترین عموی دنیا، حضرت عباس را روایت کرده است؛ روایت همسر را که می‌خوانیم، سراسر اشتیاق است که احساس می‌کنیم، در زبان زینب کبری این بغض است که فشار می‌آورد و به هنگام خواندن روایت عبیدالله بن عباس، تشنه دانستن می‌شویم.

جست وجود در جهان روضه‌های ذهنی

روضه‌هایی که از بطن زندگی می‌آیند

زهرا بزرگ زاده
روانشناس کودک

به موازات اتفاقی که در تاریخ افتاده و همچنان می‌افتد و در همان لحظاتی که روایت آن در مکان و زمانی به نام روضه بازخوانی می‌شود، در ذهن و جان ما نیز لحظه به لحظه واقع، رقم می‌خورد. درک ما از روضه همان تداوم روضه در ماست. این جاست که روایت این واقعه ذهنی نیز اهمیت می‌یابد. این روایت ارزشمند و دل‌نشین را که با خواندنش بارقه‌های نور به زوایای تاریک از ذهن می‌تابد، می‌توان در مجموعه جستارهای روایی «روضه‌هایی که زندگی می‌کنیم» از نشر اطراف یافت.

اولین بار که به سراغ یکی از کتاب‌های این مجموعه رفتیم انتظار داشتیم با روضه محض روبه‌رو باشیم. خودم را برای عزاداری مکتوب آماده کرده بودم اما وقتی اولین روایت را ... با مداحی و هیأت یا هر نوع عزاداری محدود نمی‌شود. روضه می‌تواند ذکر مصیبت ذاکر اهل بیتی باشد که با هندزفری گوشه خانه مان گوش دهیم و اشک بریزیم، یا ممکن است مراسم خانگی کوچکی با دو سه نفر مستمع و یک روضه‌خوان باشد یا می‌تواند یک رسم و نذر چندین ساله با چای و شله زرد و غذای نذری در حیاط بزرگ خانه پدری باشد که بعد از فوتشان هم هنوز چراغش را روشن نگه داشته‌اند. در «روضه‌هایی که زندگی می‌کنیم» با این دست روایات مواجهید. بعضی‌ها ایشان غمگین و برخی مفرح‌اند. برخی تجربه برگزاری روضه و بعضی تجربه شرکت در روضه است. در بعضی از آنها، که به زعم من دل‌چسب‌تراند، نویسنده ذهن و دلش را روی کاغذ ریخته و تو دقیقاً حین آنکه دارد روضه‌ای می‌شنود، در ذهنش حاضر می‌شود و آن جاست که خود را هم می‌یابی و بین روایت‌ها، روایت خود را هم پیدا می‌کنی.

این مجموعه، پنج کتاب دارد: رستخیز، کاشوب، زان تشنگان، رهیده و مهمان‌گاه که تازه منتشر شده است. شما می‌توانید هر زمان که پای کتاب نشستید، یک روایت را بخوانید و بلند شوید، داستان متصلی ندارند. همچنین می‌توانید انتخاب کنید روایت کدام نویسنده را بخوانید. بعضی از نویسندگان این جستارهای روایی صفحه‌هایی در شبکه‌های اجتماعی دارند و می‌توانید پیش از خواندن، آن‌ها را بشناسید تا روایتشان برایتان خودمانی‌تر شود. به قصد روضه و به جای عزاداری پای کتاب ننشینید. هدف و روند کتاب‌ها این خواسته‌تان را برآورده نمی‌کند، هر چند شاید برخی روایت‌ها شما را منقلب کرده و تغییر دهد. نشر اطراف برای هدیه دادن کتاب‌ها نیز بسته‌های جالبی دارد و هدیه دادن این مجموعه در آستانه محرم امسال خالی از لطف نیست.

